

Betydelsen av en ny och förbättrad gemensam fiskeripolitik

2012-09-07

I början av 2000-talet försämrades fisksammanställningen bland torsk och skarpsill i Östersjön, på grund av överfiske. Torskbeståndet minskade, vilket bidrog till att skarpsillen ökade. Det bidrog samtidigt till att förstärka effekterna av övergödning. Sedan 2007, efter att fiskeriförvaltningen förbättrades, har trenden vänt i Östersjön och torsken har börjat återhämta sig. Men fortfarande finns det mycket att göra. I projektet CFP Reform program arbetar Jacob Hagberg, projektledare BalticSea2020, för att EU i november ska rösta igenom en ny gemensam fiskeripolitik, som bidrar till en bra ekologisk status i Östersjön, och därmed till ett hållbart och lönsamt fiske.

BalticSea2020s projekt CFP Reform program har som mål att få fram en bättre fiskelag för Östersjöns fiskeriförvaltning i EU. BalticSea2020 har sedan starten 2006 varit med och påverkat EU:s fiskerilagstiftning och startat flera projekt för att återfå livskraftiga rovfiskbestånd, med fokus på ett aktivt arbete för återhämtning av Östersjöns torskbestånd. Bakgrunden är att miljöstatusen i havet i hög grad påverkas av hur fiskbestånden förvaltas. I år har stiftelsen möjlighet att påverka ännu mer, då EU i november ska fatta beslut om en ny gemensam fiskeripolitik.

Foto: Peter Östlund

- Närmare 80 procent av EU:s fiskbestånd förvaltas inte hållbart idag. Detta beror i hög grad på att EU:s fiskelagstiftning är dåligt utformad. När lagstiftningen nu

Jacob Hagberg, projektledare Fiske (BalticSea2020)

reformerar är det därför väldigt viktigt att den förbättras för att fiskbestånden skall kunna återuppbyggas, säger Jacob Hagberg.

Den gemensamma fiskeripolitiken reformeras var tionde år, men ännu har den inte lyckats vända den negativa trend som råder för många fiskbestånd inom EU. Under ledning av Maria Damanaki har kommissionen presenterat ett förslag till en ny fiskelag, som i stora delar är bra för miljön i havet, fiskbestånden och därför även för fisket. I förslaget är bland annat två delar centrala; att man ökar fiskbeståndens storlek så att fiskproduktionen ökar (Maximum Sustainable Yield, MSY) och att man inför utkastförbud, det vill säga, att all fångad fisk skall landas. BalticSea2020 stöder huvud dragen i EU-kommissionens förslag och under våren 2012 har Jacob Hagberg träffat fler än 100 parlamentarer och nationella politiker, för att diskutera reformen och söka stöd för förslaget.

- Att fiskeriförvaltningen påverkar den marina miljön innebär att fiskeriförvaltning är en större fråga än bara "fiskekvoter" – det är en miljöfråga för Östersjön och de människor som bor i dess närhet. Det är en viktig aspekt och det är en anledning till varför vi engagerar oss i detta, säger Jacob Hagberg.

Fiskens betydelse för en friskare Östersjö

Fisken har en mycket viktig roll i havets ekosystem. Un-

Foto: Dan Tilander

der tusentals år har fisket varit småskaligt och kustnära. Efter andra världskriget förändrades fiskemetoderna. Större fartyg och nya fångstverktyg bidrog till ett effektivare fiske.

- Även om torskbeståndet har blivit bättre i Östersjön ser man fortfarande effekterna av att vi tidigare fiskat för mycket. Det har lett till att många av de stora fiskarna har fiskats upp och genomsnittsstorleken har blivit mycket mindre. Dessutom har fisksammansättningen förändrats, säger Jacob Hagberg.

Ett mindre torskbestånd bidrar till att förstärka effekterna av övergödning i Östersjön, som till exempel algblomningarnas storlek. Torsken, som är Östersjöns vanligaste rovfisk, lever huvudsakligen av sill och skarpsill, som i sin tur lever på djurplankton som äter växtplankton (alger). Om det finns mycket skarpsill leder det därmed till mindre djurplankton vilket alltså kan leda till att växtplankton inte blir uppätta och därmed ökar.

- Ett förbättrat torskbestånd, vilken en ny fiskeripolitik kan ge, skulle indirekt leda till färre växtplankton och därmed minskade algblomningar i Östersjön, vilket leder till en förbättrad syresituation i Östersjöns bottenvatten, säger Jacob Hagberg.

En fungerande fiskeriförvaltning behöver delat ansvar

Foto: Dan Tilander

EU bestämmer idag i detalj både vilka mål som ska nås med fiskeriförvaltningen och hur målen ska nås. Men för att uppnå en fungerande fiskeriförvaltning och lösa problemen med till exempel utkast, menar Jacob Hagberg

att ansvaret behöver delas upp.

- Om EU sätter upp målen för fisket, kan länderna istället bestämma hur man tar sig dit. Politiker i Bryssel är sällan rätt utbildade för att besluta om t.ex. maskstorlek i näten, tider för fisket osv. Istället bör man utnyttja medlemsländernas expertis och lokalkännedom för hur man bäst når fastställda mål och deadlines, säger Jacob Hagberg.

Foto: Dan Tilander

Enligt Jacob Hagberg skulle upp till 80 procent av bestånden kunna nå den storlek där de producerar maximalt, till år 2020, om fisket bedrivs enligt MSY från 2015. Det skulle innebära att lönsamheten för fisket skulle öka med 3,5 gånger. En förbättrad gemensam fiskeripolitik skulle alltså leda till fler och större fiskar, högre lönsamhet och en mindre påverkad marin miljö. Går det?

- I Östersjön har vi redan visat att det går och dessutom tog det inte mer än 5-6 år. År 2008 kom Östersjöstaterna överens om att torskfisket för den östra delen av Östersjön skulle förvaltas enligt MSY. Det innebär att man får fiska upp till max 30 procent av beståndet per år, vilket har medfört att torskbeståndet har tredubblats fram till idag. Vi har inte stängt ner fisket utan bara varit restriktiva med ökning av kvoten. Och det har både fisken och fiskindustrin tjänat på, säger Jacob Hagberg.

En förbättrad fiskeriförvaltning är av stor vikt, enligt Jacob Hagberg, både för fisket och för miljön. Skulle den gemensamma fiskeripolitiken inte reformeras anser han att det kan bli svårare att åtgärda situationen för

EU:s fiskbestånd. Det skulle i sin tur innebära att de potentiella vinsterna för fiskindustrin också uteblir.

- I grund och botten är det bättre för alla om vi har ett fungerande fiske. Och det tror jag kan uppnås om den nya gemensamma fiskeripolitiken tar hänsyn till förvaltningen av hela ekosystemet och att fisket är en del av den marina miljöförvaltningen, säger Jacob Hagberg.

Ida Mårtensson, BalticSea2020